 Qentinel SOFTWARE QUALITY ASSURANCE	Title:	Lausunto
	Subject:	Valtionhallinnon IT-strategia
	Version:	1.0
	Pages:	1/4
	Author:	Esko Hannula<Author Name>
	Date:	14.02.2006

LAUSUNTO VALTIONHALLINNON IT-STRATEGIASTA

1. TÄSTÄ DOKUMENTISTA

Tämä dokumentti on Qentinel Oy:n lausunto dokumentista "Valtionhallinnon IT-strategia" (13.1.2006) sekä sen liitteestä "Hankekuvaukset".

Qentinel Oy on suomalainen ohjelmistojen laadunvarmistuspalveluihin erikoistunut asiantuntijayritys. Avustamme asiakkaitamme ohjelmistojen laadunvarmistuksen suunnittelussa, hallinnassa ja kehittämisessä sekä testausprojektien resurssoinnissa, suorituksessa ja johtamisessa. Palvelutarjontamme kattaa kaikki systemaattiset ja suunnitellut toimet, joilla varmistetaan, että tuote tai palvelu täyttää annetut laatuvaatimukset. Näitä ovat perinteisen toteavan testauksen lisäksi mm. ennaltaehkäisevät laadunvarmistusmenetelmät, tekniikat ja prosessit sekä erilaiset testauksen erikoisosaamisalueet.

Tässä dokumentissa arvioimme Valtionhallinnon IT-strategiaa oman toimintamme näkökulmasta.

2. YLEISTÄ

Pidämme strategian painopistealueita oikeasuuntaisina sekä loppukäyttäjien että järjestelmäarkkitehtuurin näkökulmasta. Erityisen ansiokkaina pidämme:

- Strategian toteutuksen strukturointia konkreettisiksi linjauksiksi, kehittämisohjelmiksi ja kärkihankkeiksi;
- Selkeää pyrkimystä kansalaisten itsepalvelumahdollisuuksien lisäämiseen;
- Valikoivan ulkoistamisen periaatetta;
- Yhdenmukaisten arkkitehtuurien ja perustietotekniikkapalveluiden taloudellisten hyötyjen korostamista; sekä
- Tietoturvan merkityksen painottamista.

Strategia on kunnianhimoinen. Koska monista strategian tavoitteista ei ole olemassa aiempia vastaavia toteutuksia, uskomme strategian täsmentyvän ja tavoitteiden sekä niiden keskinäisten prioriteettien muuttuvan strategiajakson aikana.

Pidämme strategian onnistuneen toteuttamisen kannalta kriittisinä asioina:

- Hankkeiden dynaamista priorisointia siten, että strategian vaatimat huomattavat taloudelliset panostukset saadaan kohdistettua oikein myös toimintaympäristön muuttuessa;

 Qentinel SOFTWARE QUALITY ASSURANCE	Title:	Lausunto
	Subject:	Valtionhallinnon IT-strategia
	Version:	1.0
	Pages:	2/4
	Author:	Esko Hannula<Author Name>
	Date:	14.02.2006

- Yhtenäisen arkkitehtuurin toteuttamista samanaikaisesti monien uusien tietojärjestelmähankkeiden kanssa;
- Yhtenäisen arkkitehtuuriin perustuvien järjestelmien yhteensopivuuden ja arkkitehtonisen eheyden ylläpitoa; sekä
- Tasapainon löytämistä päätöksenteon keskittämisen ja hajauttamisen välillä.

Suurimmat riskit ja mahdollisuudet liittyvät selvästi arkkitehtuurin hallintaan.

3. ARKKITEHTUURIN HALLINNASTA

Strategiatyön johtopäätös siitä, että yhdenmukainen arkkitehtuuri seurannaisvaikutuksineen aiheuttaa pitkällä tähtäimellä kustannussäästöjä ja luo edellytykset uusien palvelujen yhdenmukaiselle ja nopealle toteuttamiselle on mielestämme oikeaan osunut. Yhdenmukainen arkkitehtuuri on välttämätön mahdollistaja monille muille strategian tavoitteille.

Uskomme, että valtionhallinnon järjestelmissä tietoturvan ja siinä varsinkin käyttäjän tunnistamisen yhdenmukainen toteutus läpi kaikkien järjestelmien on arkkitehtuurin kannalta avainasemassa. Ja valitettavasti myös kääntäen: yhdenmukainen arkkitehtuuri on tietoturvan kannalta avainasemassa.

”Vahvuudet, heikkoudet, uhkat ja mahdollisuudet” –analyysissa uhaksi tunnistettu keskitetyn tietohallinnon heikko ohjausvoima on mielestämme suurin yksittäinen este yhdenmukaisen arkkitehtuurin toteutumiselle.

Toinen merkittävä uhka yhdenmukaisen arkkitehtuurin toteutumiselle ovat mielestämme uudet, haastavat tietojärjestelmähankkeet, joita strategian mukaisesti toteutettaisiin rinnakkain arkkitehtuurin yhdenmukaistamisen kanssa. Rinnakkainen uuden kehittäminen ja vanhan yhdenmukaistaminen ilman riittävästi auktorisoitua keskitettyä ohjausta on yleensä johtanut epäonnistumisiin vaatimattomammassakin hankkeissa.

Uskomme, arkkitehtuurin hallinnan kannalta tärkeimmät elementit ovat

- palvelulähtöinen arkkitehtuuriajattelu;
- samojen arkkitehtuurikäsitteiden ja yhden suunnittelu- ja mallinnuskielen käyttöönotto kaikissa tietojärjestelmiä määrittelevissä, toteuttavissa ja tilaavissa organisaatioissa sekä näiden käytön edellyttäminen ulkopuolisilta toimittajilta;
- mitattavien yhdenmukaisuusvaatimusten ja kriteerien määrittely;
- tiukka rajapintojen hallinta niiden rajapintojen osalta, jotka määrittelevät kytkennän sovellusten ja yhteisten palvelujen välillä sekä integroinnin eri hallinnonalojen järjestelmien välillä;

 Qentinel SOFTWARE QUALITY ASSURANCE	Title:	Lausunto
	Subject:	Valtionhallinnon IT-strategia
	Version:	1.0
	Pages:	3/4
	Author:	Esko Hannula<Author Name>
	Date:	14.02.2006

- osittain vakioidun yhteensopivuustestin määrittely ja suorittaminen jokaisessa tietojärjestelmäprojektissa; sekä
- sellaisen keskitetyn ja auktorisoidun päätöksentekuelimen olemassaolo, jolla on mahdollisuus valvoa arkkitehtuuriperiaatteiden ja –vaatimusten toteutumista.

4. KESKITTÄMISESTÄ JA HAJAUTTAMISESTA

Strategian toteutumisen ja toteutuksen taloudellisen tehokkuuden kannalta on keskeistä, että päätöksenteko ja resurssointi toimivat optimaalisella tavalla.

Kuten yllä arvioimme, riittävä päätöksenteon keskittäminen on välttämätöntä yhdenmukaisuusperiaatteiden toteutumiseksi. Samaan aikaan on oleellista tunnustaa, että paras ymmärrys tietojärjestelmien ja sovellusten vaatimuksista, ominaisuuksista ja tyypillisestä käytöstä on yleensä lähellä kyseisen hallinnonalan erikoisosaamista.

Nykyisen kaltainen IT-johtamismalli suosii enemmän joustavuutta kuin yhdenmukaisuutta. Pidämme oleellisena, että vahvasti keskitetään

- Yhtenäisen arkkitehtuurin määrittely ja sen yhdenmukaisuuskriteerien hallinta;
- Yhteisten rajapintojen hallinta; sekä
- IT-projektiportfolion sisältöä ja projektien aikataulutusta koskeva päätöksenteko.

Uskomme myös, että nämä asiat tiukasti ja ehdottomasti keskittämällä luodaan edellytykset nauttia hajauttamisen tuomista joustavuuseduista useimmissa muissa asioissa.

5. ULKOISTAMISESTA JA OSTOTOIMINNASTA

Yllä kohdassa ”Keskittämisestä ja hajauttamisesta” esitetyt huomiot pätevät pitkälti myös ulkoistukseen.

Ulkoistuspalvelujen tarjoajana olemme havainneet, että ostotoiminnan keskittäminen voi vahvistaa ostajan neuvotteluasemaa merkittäväällä tavalla. Tyypillisesti ostotoiminnan vahva keskittäminen johtaa helposti mitattavien parametrien, kuten yksikköhintojen optimointiin, mikä ei välttämättä auta kokonaistehokkuuden parantamisessa.

Järkevän ulkoistamisen kannalta keskitetyn ostotoiminnan vahvuudet ovat toimittajien hallinnassa, puitesopimusten ja hintojen neuvottelussa, sekä toimittajien yhdenmukaisen kohtelun varmistamisessa. Normaalityypisissä projektikohtainen tarjouspyyntöjen valmistelu, toimittajien arviointi ja toimittajien

 Qentinel SOFTWARE QUALITY ASSURANCE	Title:	Lausunto
	Subject:	Valtionhallinnon IT-strategia
	Version:	1.0
	Pages:	4/4
	Author:	Esko Hannula<Author Name>
	Date:	14.02.2006

valinta tapahtuvat parhaiten lähellä projektin johdolla, mutta keskitetyn ostotoimen tukemana.

Pidämme strategiaan kirjattua valikoivan ulkoistamisen periaatetta nykytilanteessa hyvin sopivana valtionhallinnolle, koska sen oma panos tietojärjestelmäprojektien toteuttamisessa on merkittävä. Valikoiva ulkoistaminen mahdollistaa myös projektin tyypistä riippumatta erikoisosaamisen hankkimisen täsmätarpeisiin.